

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2. Facultatea /Departamentul	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie Modernă, Arhivistică și Etnologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie și studii culturale
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii/Calificarea	Istoria și socio-antropologia epocii moderne

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Structuri politice și instituții culturale în Transilvania modernă						
2.2. Titularul activităților de curs	Lector Dr. Vlad Popovici						
2.3. Titularul activităților de seminar sau laborator	-----						
2.4. Anul de studiu	1	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare ¹	E	2.7. Regimul disciplinei ²	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Nr. de ore pe săptămână	2	Din care 3.2. curs	2	Din care 3.3. seminar/ laborator	0
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	Din care 3.5. curs	28	Din care 3.6. seminar/ laborator	0
Distribuția fondului de timp ore convenționale 7 credite * 26 ore = 182					Ore
Timp didactic					28
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					64
Analize, comentarii, opinii referitoare la suportul de curs sau la prezentările colegilor					14
Pregătire temă individuală					50
Tutoriat și consultații					2
Sintetizare și recapitulare finală în vederea examinării					22

¹ Tipul de evaluare: E – examen, VP – verificare pe parcurs, C - colocviu

² Regimul disciplinei: **OB** - obligatorie, **OP** - opțională, **F**- facultativă

Examinări	2
Alte activități:	-
3.7. Total ore studiu individual	136
3.8. Total ore pe semestru	182
3.9. Numărul de credite	7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- C1: 4 credite - acumularea de cunoștințe cu privire la cele mai noi evoluții istoriografice în domeniu pe plan internațional și național; - detalierea cunoștințelor privind istoria socială a Transilvaniei epocii moderne; - capacitatea de sesizare și adaptare critică a paradigmatelor teoretice și metodologice internaționale în studiul istoriei Transilvaniei; - capacitatea de cercetare și redactare a lucrărilor științifice în domeniul istoriei.
Competențe Transversal	- CT1: 3 credite - perceperea și selecția critică a informației din surse și literatură secundară; - dezvoltarea obișnuinței dezbaterii argumentate și a construcției logice a discursului.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să introducă studenții în detaliile genezei și funcționării instituțiilor politice și culturale românești din Transilvania epocii moderne, cu accent pe componenta socială și umană care le-a generat și perpetuat. Deoarece membrii conducerii acestor instituții sunt asimilabili conceptului de elită națională cursul va fi orientat spre înțelegerea și explicarea proceselor istorice prioritar din perspectiva istoriei elitelor. Prin combinarea prelegerilor introductive în teoriile clasice și contemporane ale elitelor cu analiza situației <i>de facto</i> la nivelul societății românești din Transilvania se urmărește atât surprinderea de către studenți a resorturilor sociale care au generat evoluțiile politice și culturale, cât și înțelegerea de către aceștia a caracterului universal al aplicabilității paradigmatelor sociologice și a potențialului utilizării lor în cercetarea istorică. Se urmărește, de asemenea, înțelegerea modului în care ia naștere societatea civilă românească din Transilvania epocii moderne, ca sumă a interferențelor dintre varii tipuri de instituții cu caracter național.
--	--

7.2. Obiective specifice	- Înțelegerea și raportarea corectă la principalele modele interpretative din sociologia clasică a elitelor; - Dezvoltarea capacității de analiză critică a surselor și literaturii secundare; - Construcția unei imagini cât mai ample și complexe despre straturile superioare ale societății românești transilvănene în epoca modernă; - Înțelegerea limitelor cercetării, atât a celor generate de surse, cât și a celor generate de contextul istoriografic și stadiul cunoașterii; - Îmbunătățirea abilităților de comunicare (scrisă și orală), interpretare, analiză, evaluare și autoevaluare.
--------------------------	---

8. Conținuturi

Curs	Metode didactice
1. Noțiuni introductive. Concepte: istoria socială; istoria elitelor	Prelegerea, problematizarea
2. Teorii și teoreticieni ai elitelor. Impactul asupra cercetării românești a elitelor	Prelegerea, problematizarea
3. Societatea civilă – aspecte teoretice. Studiu de caz: societatea civilă românească din Transilvania epocii moderne	Prelegerea, problematizarea
4. Istoriografia elitelor românești din Transilvania și Banat	Prelegerea, problematizarea
5. Elitele românești în Transilvania înaintea revoluției de la 1848. Efectele revoluției: evoluțiile din deceniul neoabsolutist (1850-1859) și din perioada liberală (1860-1865)	Prelegerea, problematizarea, joc de rol
6. Elita politică românească din Ungaria dualistă până la Memorandum (1867-1896)	Prelegerea, problematizarea, joc de rol, micro-cercetarea individuală
7. Elita politică românească din Ungaria dualistă după Memorandum, până la Primul Război Mondial (1896-1918). Structuri elitare gregare	Prelegerea, problematizarea, joc de rol, micro-cercetarea individuală
8. Formarea intelectualității românești din Transilvania și Banat înainte de 1918	Prelegerea, problematizarea, joc de rol, micro-cercetarea individuală
9. Elita culturală românească din Transilvania și Banat (1848-1918)	Prelegerea, problematizarea, joc de rol, micro-cercetarea individuală
10. Elita ecleziastică românească din Transilvania și Banat (1848-1918)	Prelegerea, problematizarea, joc de rol, micro-cercetarea individuală
11. Funcționarii români din administrația publică. Ofițerii români din armatele imperială și regală	Prelegerea, problematizarea, joc de rol, micro-cercetarea individuală
12. Reprezentanții profesiilor liberale: avocații, medicii, profesorii și funcționarii din sistemul privat și din cel confesional	Prelegerea, problematizarea, joc de rol, micro-cercetarea individuală
13. Poziționarea elitelor românești în cadrul ansamblului socio-politic al Transilvaniei și Ungariei	Dezbateră, problematizarea
14. Analiza prezentării temelor de curs obligatorii	Dezbateră, problematizarea
Bibliografie generală	
Iosif Marin Balog, „Înalta birocrație austriacă din Transilvania și rolul ei modernizator la mijlocul veacului al XIX-lea”, in Anuarul Institutului de Istorie 'George Barițiu' din Cluj-Napoca, XLVII, 2008, p. 95-105.	

Nicolae Bocșan, Contribuții la istoria iluminismului românesc, Timișoara, Facla, 1986, p. 83-150, în special 143-150.
Valeriu Braniște, Diariul meu de septiman (jurnal de licean, 1885-1886), ed. Îngrijită de Ruxandra Moașa Nazare și Gheorghe Iancu, note de Ruxandra Moașa Nazare, Cluj-Napoca, Argonaut, 2014.
Remus Câmpeanu, Elitele românești din Transilvania veacului al XVIII-lea, Cluj-Napoca, ed. A 2-a, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008.
Ioan Chioarean, „Funcționăria din Transilvania în perioada dualismului austro-ungar”, în Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane `Gheorghe Șincai` din Târgu Mureș, V-VI, 2002-2003, p. 43-60.
Garry B. Cohen, <i>Nationalist Politics and the Dynamics of State and Civil Society in the Habsburg Monarchy, 1867-1914</i> , in: Central European History, 40 (2007).
Andreea Dăncilă, Teză de Doctorat, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, 2012.
Deák István, Mai presus de naționalism. O istorie politică și socială a corpului de ofițeri habsburgici 1848-1918, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, 2009.
Vasile Dobrescu, Elita românească în lumea satului transilvan 1867-1918, Târgu Mureș, Editura Universității „Petru Maior”, 1996.
Vasile Dobrescu, Funcții și funcționalități în sistemul de credit românesc din Transilvania până la primul război mondial. Studiu de caz. Târgu Mureș, Editura Universității „Petru Maior”, 2006.
Mihai Drecin, Banca „Albina” din Sibiu, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980.
Dan Dungaciu, Elita interbelică: sociologia românească în context european. Contribuții la o sociologie a sociologiei, București, Mica Valahie, 2003; ed. A 2-a, e-book, 2011.
Sabina Fatti, Transilvania – o provincie în căutarea unui centru, Cluj-Napoca, Editura CRDE, 2007.
Eugenia Glodariu, Asociațiile culturale ale tineretului studios român din monarhia habsburgică 1860-1918, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, 1998.
Ladislau Gyémánt, Mișcarea națională a românilor din Transilvania între anii 1790-1848, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 336-404.
Ladislau Gyémánt, „L'élite intellectuelle roumaine de Transylvanie. Une évolution comparative 1848-1918”, in Colloquia, III-IV, 1996-1997, nr. 1-2, p. 143-150.
Oana Habor, Incursiuni pe tărâmul medical transilvănean (1876-1914). La răscrucea dintre sensibilitatea tradițională și provocările modernizării, Cluj-Napoca, Mega, 2015.
Keith Hitchins, Afirmarea națiunii. Mișcarea națională românească din Transilvania 1860-1914, București, Editura Enciclopedică, 2000, p. 101-110.
Stefan-Ludwig Hoffman, <i>Civil Society 1750-1914</i> , New York, Palgrave Macmillan, 2006.
Oscar Hoffman, Ion Glodeanu, De la mediocrație la meritocrație. Societatea cunoașterii și noile elite, București, Editura Expert, 2007.
Ovidiu Emil Iudean, Deputați guvernamentali români în Parlamentul de la Budapesta (sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului XX), Ty. Doctorat, Universitatea Babeș Bolyai University Cluj-Napoca, 2012.
Victor Karády, Lucian Nastasă, The University of Kolozsvár/Cluj and the Students of the Medical Faculty (1872-1918), Budapest/Cluj, CEU Press/Ethnocultural Diversity Resource Center, 2004.
Günter Klein, „Die rumänischen Offiziere in der k. (u.) k. Armee. Sozialer Aufstieg ohne Verlust der nationalen Identität”, in Revista Istorică. Serie nouă, VII, 1996, nr. 3-4, p. 175-189.
Marius Lazăr, Paradoxuri ale modernizării. Elemente pentru o sociologie a elitelor culturale românești, Cluj-Napoca, Limes, 2002.
Vasile I. Leb, „Contribuția bisericii ortodoxe la formarea elitelor românești din Transilvania”, în Anuarul Institutului de Istorie din Cluj, XXXII, 1993, p. 81-92.

Vasile Lechințan, Oficiali de stat români din Transilvania (1368-1918). Dicționar, Cluj-Napoca, Argonaut, 2003.
Frédérique Leferme-Falguières, Vanessa Van Renterghem, Le concept d'élites. Approches historiographiques et méthodologiques, Hypothèses 2000, 2001, p. 57-67.
Liviu Maior, Mișcarea națională românească din Transilvania 1900-1914, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.
Liviu Maior, Românii în armata habsburgică. Soldați și ofițeri uitați, București, Editura Enciclopedică, 2004.
Liviu Maior, Capitolul VII. Transilvania, Bucovina, Basarabia, Românii din dreapta Dunării și românii din "Lumea Nouă" (1878-1918), in Academia Română, Istoria românilor, vol. VII, tom II, București, Editura Enciclopedică, 2015.
Viorella Manolache, Elite în marș, Sibiu, Techno Media, 2009.
Florea Marin, Medicii și Marea Unire, Târgu Mureș, Tipomur, 312.
Sorin Adam Matei, Boierii minții. Intelectualii români între grupurile de prestigiu și piața liberă a ideilor, București, Compania, 2004.
Robert Michels, Political parties. A sociological study of the oligarchical tendencies of modern democracy, New York, Hearst's, 1915.
Mihai Milca, Geneza teoriei elitelor. Provocarea neo-machiavelienilor, București, Editura economică, 2001.
C. Wright Mills, The Power Elite, New York, Oxford University Press, 2000.
Sorin Mitu, "Civil Society and National Identity in Nineteenth-Century Transylvania", in Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia, 61, 2016, no. 2, p. 16-25.
Gaetano Mosca, The Ruling Vlass (Elementi di Scienza Politica), New York and London, McGraw-Hill, 1939.
Philip Nord, <i>Introduction</i> , in: N. Bermeo, Ph. Nord (eds.), <i>Civil Society before Democracy: Lessons from Nineteenth-Century Europe</i> , Lanham, MD, Rowman and Littlefield, 2000.
Alexandru Onojescu, Politică și strategii de grup la elita românească din Transilvania (1860-1869), Teză de doctorat, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, 2012.
Alexandru Onojescu, „Spre o 'Dietă a ampoiaților'. Rolul funcționarilor români din perioada liberală în alegerile pentru Dieta de la Sibiu din 1863/64”, in Annales Universitatis Apulensis. Series historica, XVII/1, 2013, p. 61-78.
Vilfredo Pareto, The Mind and the Society (Trattato di Sociologia generale), New York, Harcourt, Brace and company, 1935, vol. 4.
Judit Pál, „Elita politică din Transilvania la cumpăna secolelor XIX și XX: comiții supremi”, în Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan (eds.), Călător prin istorie. Omagiu Profesorului Liviu Maior la împlinirea vârstei de 70 de ani, Cluj-Napoca, Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, 2010, p. 493-501.
Judit Pál, „The study of Hungarian Elites of the 19th and 20th Century”, in Historica. Revue pro historii a přibuzné vědy, 5, 2014/2.
Judit Pál, Vlad Popovici, „O perspectivă comparativă asupra cercetării elitelor politice din secolele XIX-XX în Ungaria și România”, in Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (serie nouă). Istorie, LXI, 2015, p. 585-608.
Jan Pakulski, "The Weberian foundations of modern elite theory and democratic elitism", in Historical Social Research, 37 (2012), 1, p. 38-56.
Mirela Popa-Andrei (coord.), Canonici, profesori și vicari foranei din Biserica Română Unită (1853-1918). Dicționar, Cluj-Napoca, Mega, 2013.
Mirela Popa-Andrei, Diana Covaci, Mihaela Bedecan, Aurelia Dan, Iosif Marin Balog, Recruitment and Promotion among the Romanian Greek-Catholic Ecclesiastical Elite in Transylvania (1853-1918). A Collection of Studies, Cluj-Napoca, Mega, 2014.
Vlad Popovici, Tribunismul (1884-1905), Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008.
Vlad Popovici (editor), Acte și documente privind elita politică românească din Transilvania (1869-1896), Cluj-Napoca, Mega, 2010.

Vlad Popovici, "Elita politică românească din Transilvania (1869-1881). O perspectivă alternativă", in <i>Annales Universitatis Apulensis Series Historica</i> , 14/I (2010), p. 213-227.
Vlad Popovici, <i>Studies on the Romanian Political Elite from Transylvania and Hungary 1861-1918</i> , Cluj-Napoca, Mega, 2012.
Simion Retegan, „Structura social-economică a burgheziei românești din Transilvania în anii regimului liberal [1860-1867]”, in <i>Acta Mus. Napocensis</i> , 1971, 8, p. 274-286.
John Scott, Peter J. Carrington, <i>The SAGE Handbook of Social Network Analysis</i> , Sage, 2011.
Cornel Sigmirean, <i>Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă</i> , Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000.
Cornel Sigmirean, „The history of the Romanian elites of Transylvanian society in the postcommunist historiography”, in <i>Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” din Târgu Mureș</i> , VII, 2004.
Cornel Sigmirean, <i>Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)</i> , Târgu-Mureș, Editura Universității „Petru Maior”, 2007.
Cornel Sigmirean, <i>Formarea elitelor militare ale Imperiului Austro-Ungar. Studenți transilvăneni la Academia Militară „Ludovika” din Budapesta</i> , Târgu-Mureș, Editura Universității „Petru Maior”, 2011.
Cornel Sigmirean, „Histoire des elites. Perspectives historiographiques”, in <i>Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” din Târgu Mureș</i> , XV, 2012, p. 90-112.
Henri H. Stahl, <i>Controverse de istorie socială românească</i> , București, Editura Științifică, 1969.
Peter N. Stearns (ed.), <i>Encyclopaedia of Social History</i> , New York & London, Garland, 1994.
Peter N. Stearns (ed.), <i>Encyclopaedia of European social history from 1350 to 2000</i> , vol. I-IV, New York, Scribner, 2001.
Laurențiu Ștefan, „Research on Elite Dynamics in Post-Communist Romania”, in Heinrich Best, Agnieszka Wenninger (eds.), <i>Landmark 1989. Central and Eastern European Societies Twenty Years After the System Change</i> , Berlin, LIT Verlag, 2010 = idem, „An overview in elite research in Romania”, in idem, <i>Who governs Romania? Profiles of Romanian political elites before and after 1989</i> , București, Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale, 2012.
Max Weber, <i>Politica, o vocație și o profesie</i> , București, Anima, 1992.
Liviu-Petru Zăpârțan, <i>Contribuții la critica teoriilor elitare</i> , Cluj-Napoca, Dacia, 1979.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul corelează cunoașterea istorică specifică a societății românești din Transilvania secolului al XIX-lea cu paradigme ale istoriei elitelor și cu o introducere în istoria societății civile. În acest fel se deschide drumul spre înțelegerea de către studenți a posibilităților de cercetare interdisciplinară și a necesității lărgirii orizontului teoretic și metodologic, chiar și în cazul temelor de cercetare intens frecventate în istoriografia română și aparent ”epuizate”, precum istoria mișcării naționale.
--

10. Evaluare

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	Temele de rezolvat individual (prezentări/recenzii de carte, micro-cercetări, eseuri, prezentări ”joc de rol”) și prezența activă la activitățile didactice. În cazul prezentărilor, rezultatul final predat trebuie	Referat semestrial -	50%

	să respecte normele deontologice și pe cele tehnice minimale privind redactarea unui text științific.	analiza și corectura textului scris + Prezență activă la activitățile didactice	
	Examenul final va cuprinde un singur subiect, bazat pe bibliografia cursului și pe suportul de curs, ce va fi pus la dispoziția studenților în timpul semestrului. Subiectul de examen va avea în mod obligatoriu un caracter de sinteză și NU VA IMPLICA REPRODUCEREA MECANICĂ A INFORMAȚIEI DIN SUPORTUL DE CURS. Opțional, studenții pot alege să redacteze de-a lungul semestrului o lucrare de dimensiuni medii (minim 10 p.), bazată pe o cercetare absolut originală, circumscrisă tematicii cursului, care să suplinească examenul scris, cu condiția ca această lucrare să atingă un nivel ridicat de calitate științifică și să demonstreze familiarizarea deplină a autorului cu subiectele discutate la curs și în general cu epoca (1700-1918). Evoluția cercetării va fi monitorizată constant pe parcursul semestrului de către titularul de curs.	Evaluare scrisă	50%
10.6. Standard minim de performanță			
Media ponderată a tuturor notelor trebuie să fie minim 5.			

Data completării: 12.02.2017 Semnătura titularului de curs: Lector Dr. Vlad Popovici

Data avizării în catedră..... Semnătura Șefului de catedră/departament Prof. Dr. Sorin Mitu